

razgovor

o djelu

NERETVANSKA RIZNICA UMJETNINA I INIH VRIJEDNOSTI

GALERIJA STEĆAK KLEK

20356 Klek, Dubrovačka bb

slikarska i arhitektonska izložba

razgovor o djelu

KATARINA KOCIJAN I VID ŠEŠELJ

1. - 31. kolovoza 2025.

Ova je izložba drugačija. Dvoje umjetnika, slikarica i arhitekt izlažu zajedno. Tijekom više desetljeća postojanja Galerije Stećak – Klek društvenoj je i kulturnoj javnosti Neretve ponuđeno na uvid i ocjenu nekoliko stotina vrijednih radova istaknutih i manje poznatih hrvatskih umjetnika. I svi su pobudili pažnju publike. Pravih posjetitelja, poznavatelja i ljubitelja umjetnosti i slučajnih namjernika, prolaznika u Kleku. Bile su to izložbe skulptura, male plastike, slika i grafika, uobičajeni sadržaji na kakve je publika navikla. Različita od drugih bila je pak arhitektonska izložba s prikazima projekta obnove i prezentacije crkvice *Zvijezde mora – svetog Nikole Putnika* na otočiću Klještcu nasuprot Kleku postavljena godine 1999. Sada u tom duhu neobične prezentacije izlažu zajedno i slikarica i arhitekt. Oboje na početku svog umjetničkog djelovanja.

Dio izložbe kojim se predstavlja akademska slikarica Katarina Kocijan sastoji se od jednog zapisa, dvadeset primjeraka male plastike, četrdeset i osam crteža i jedne slike uljem na platnu i zapravo su izložbeni sažetak njenog diplomskog rada na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu obranjenog 2024. godine pod naslovom U POČETKU BIJAŠE KVADRAT. Najbolje ga objašnjava vlastitim riječima:

Služeći se pravokutnim geometrijskim likovima, apstrahiranim i reduciranim pristupom prikazujem arhetipske kućice putom raznih medija: nastaju crteži, makete, slika i umjetnička knjižica. Istražujem na koje načine mogu prikazati volumen pritom koristeći prividnu perspektivu. Prividnom perspektivom nazivam onu koja se ne poklapa s naučenim sustavnim metodama prikazivanja prostora (linearna, geometrijska, ikonografska, itd.) izvedene ovako „netočno“ i pojednostavljeno, pojavljuju se pred nama kao ideogrami ili simboli. Pritom se one poigravaju u očima gledatelja: pred nama je prikaz općeg pojma preobražen u specifično ostvarenje.

Povlačim paralelu između gradnje umjetničkog djela s gradnjom kuće: kuća počinje svoj razvoj i prije same gradnje – ona je u umu nastanjena od trenutka kada pomislimo na stanovanje u njoj – tako se ponaša i ideja u slijedu ostvarenja umjetničkog djela.

Cigla po cigla – kuća.

Rad po rad – ciklus.

Miroslav Klemm

Kad je u našu arhitekturu koncem sedamdesetih godina prošlog stoljeća počinjala nezadrživo pristizati postmoderna, uz ostalo, donijela je i do tada malo ili nikako korišteno, opisivanje stvaralačkog čina koje su projektanti koristili do iznemoglosti, gotovo potpuno se iscrpljujući u tome. Na kraju, kao da je sam projekt padao u drugi plan pred premudrim tekstovima, manje ili više uspješnim, zavisno od literalnog dara arhitekata. Neki su, ne znajući izići iz vrtloga u koji su upali, ostajali na „pisanoj arhitekturi“ potpuno izbjegavajući suočiti se s poteškoćama koje projektiranje donosi. Od arhitekata moderne teško ili rijetko ste mogli čuti riječi poput koncept, kontekst, paradigma, promjena paradigme...kao da im je bilo neugodno na taj način razgovarati i kao da su smatrali da je sam čin projektiranja njihova intimna stvar. Cilj projektiranja, osim teoretskih radova, ipak je izgraditi kuću jer tek onda vidimo jesmo li uspješni ili nismo.

Za ovu priliku, kad mladi arhitekt na svojoj prvoj izložbi želi sa slikaricom pokazati sličnosti i razlike usporednih pristupa arhitekture i slikarstva zajedničkim općim temama (za arhitekturu se smatram kompetentnim a za slikarstvo ne) kroz vlastiti diplomski rad, ne mogu a da se ne sjetim teksta arhitekta Louisa Kahna koji na esencijalan način pokušava upravo mladom arhitektu odgovoriti na pitanje u čemu je razlika između sna i projekta koji vodi do realizacije.

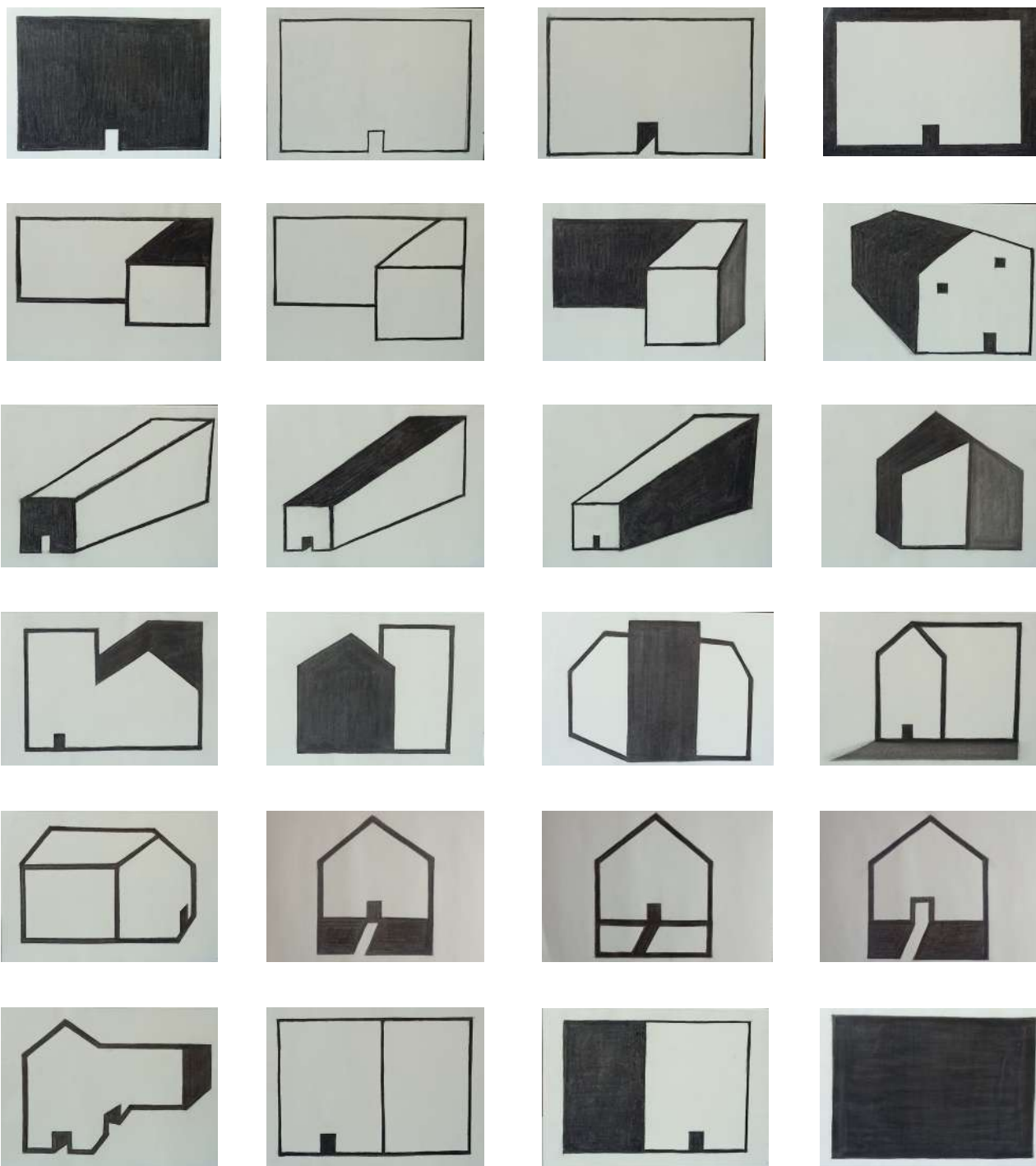
„Mladi arhitekt je došao postaviti pitanje: *Sanjam čudesne prostore. Prostore koji se dižu i glatko zatvaraju, bez početka, bez kraja, od materijala bez lomova, bijelog i zlatnog. Kad stavim prvu crtu na papir da uhvatim san, san nestane.*

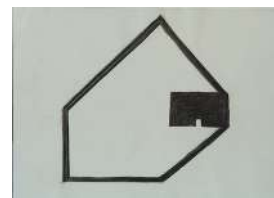
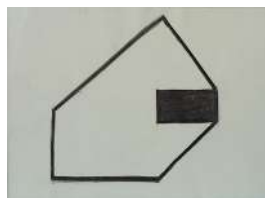
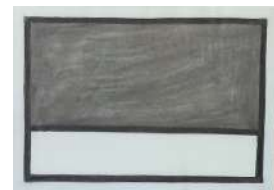
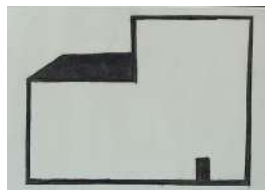
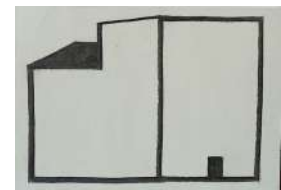
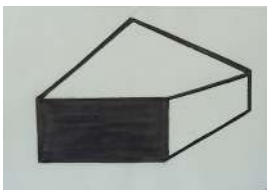
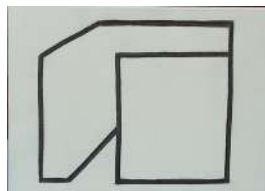
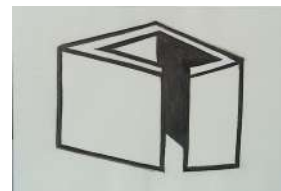
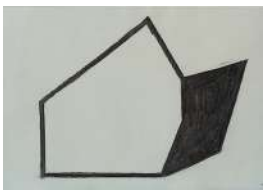
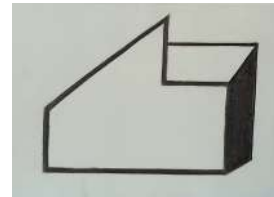
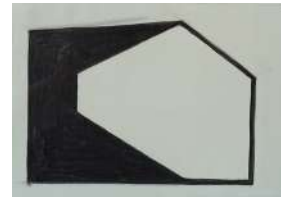
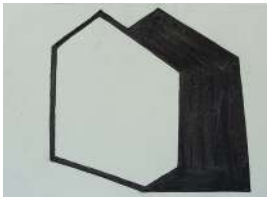
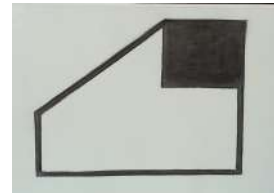
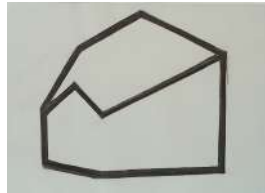
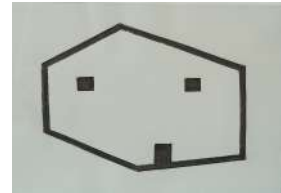
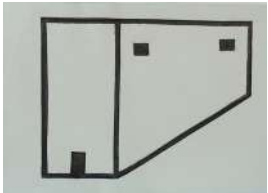
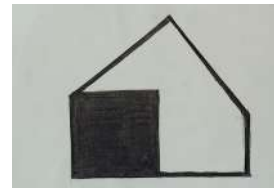
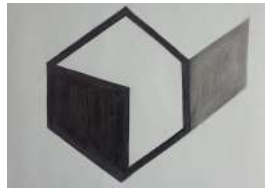
Ovo je dobro pitanje. Ja sam nekad učio da je dobro pitanje bolje od najbriljantnijeg odgovora. Ovo je pitanje o neizmjerivom i izmjerivom. Priroda, ona fizička, je izmjeriva. Osjećaj i san nemaju mjere, nemaju jezike, i svačiji je san jedinstven. Sve što je stvoreno na neki način poštuje zakone prirode. Čovjek je uvijek veći od svog rada jer nikada ne može potpuno izraziti svoje težnje. Jer da bi netko izrazio sebe u glazbi ili arhitekturi mora se poslužiti mjerljivim sredstvima kompozicije ili projektiranja. Prva crta na papiru već je mjera nečega što ne može biti izraženo potpuno. Prva crta na papiru je nešto manje“.

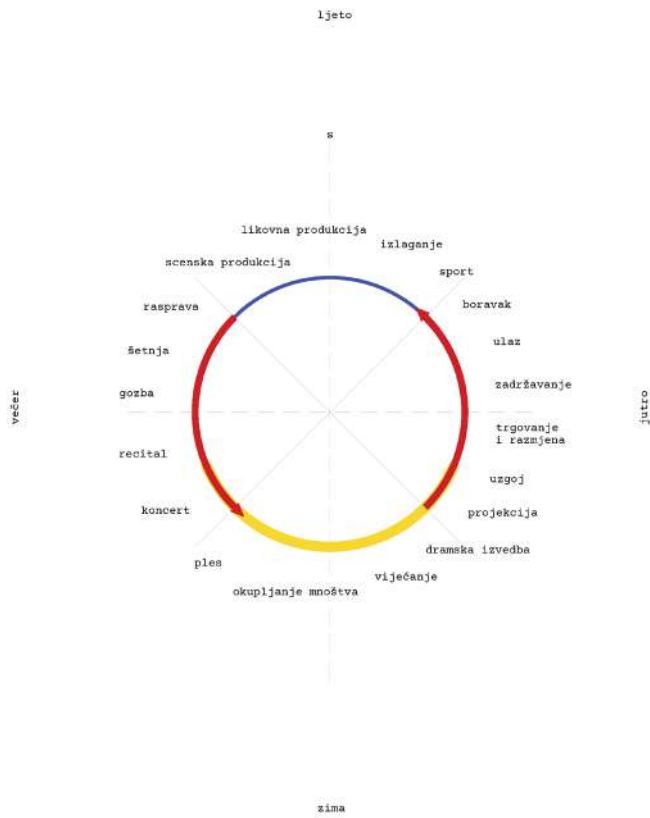
„Mladi arhitekt je rekao: *Živjeti i ništa ne učiniti je nezamislivo. San već ima u sebi volju da bude, želju da izrazi tu volju. Misao je neodvojiva od osjećanja. Kako tada misao uvesti u stvaranje da bismo jasnije mogli izraziti duševnu volju? To je moje slijedeće pitanje.*

Kada osobno osjećanje prelazi u Religiju (ne religiju nego bit religije), a misao vodi filozofiji, um se otvara prema ostvarenju. Ostvarenje koje recimo može biti postojanje volje osobitih arhitektonskih prostora. Ostvarenje je stapanje misli i osjećanja u najbližim odnosima uma s Dušom, kao začetak onoga što stvar želi biti“.

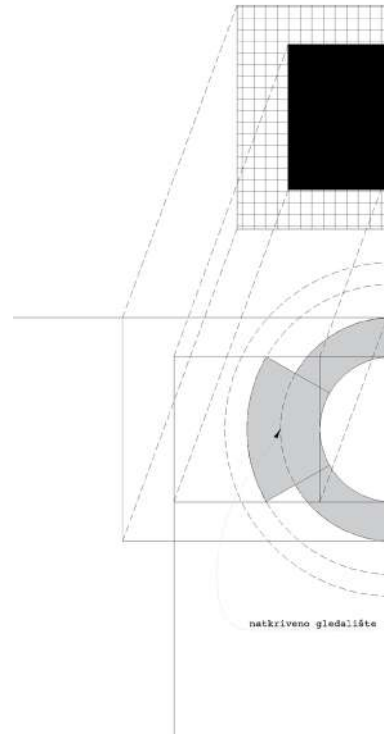
Mladi arhitekt zna da je pitanje mjere vrlo bitno u arhitekturi pa tako i u odnosu teksta kojim se projekt nastoji približiti investitoru ili zainteresiranoj publici i tehničkih nacrti i ostalih prostornih prikaza, kojima se nastoji prikazati i približiti projekt. Mladi arhitekt također zna da ovaj „Razgovor o djelu“ nije puko samozadovoljno literalno opisivanje arhitektonskih postupaka na putu ka cilju koji se izgubio, nego da treba biti prezentacija konkretnog projekta, diplomskog rada, na prihvatljiv način, stručnjacima i „običnim ljudima“ od njegove početne idejne faze nemjerljivog, do davanja mjerljivog, kako je to vrlo često u hrvatskoj arhitekturi, reduciranog oblika.

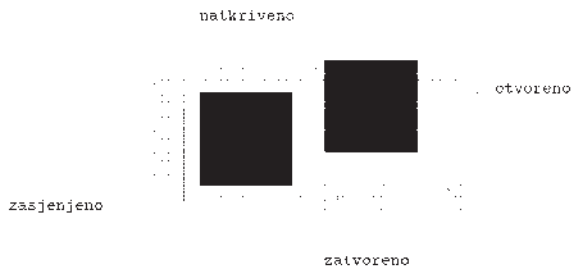

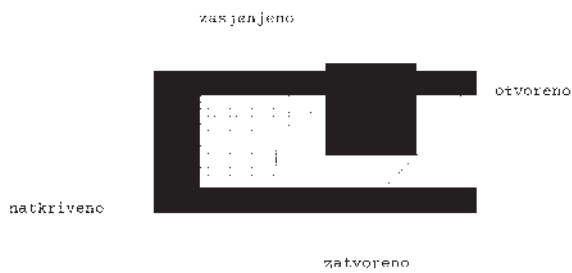
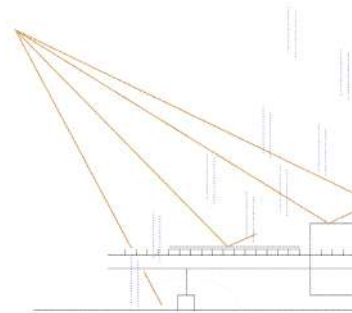
mogući ambijenti - kružni

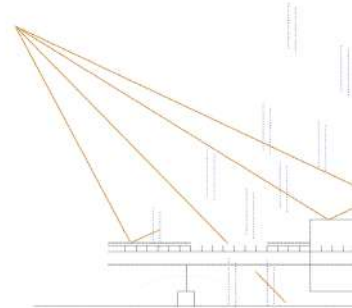
A | natkriveni trg + zasjenjeni trijem

A | natkriveni

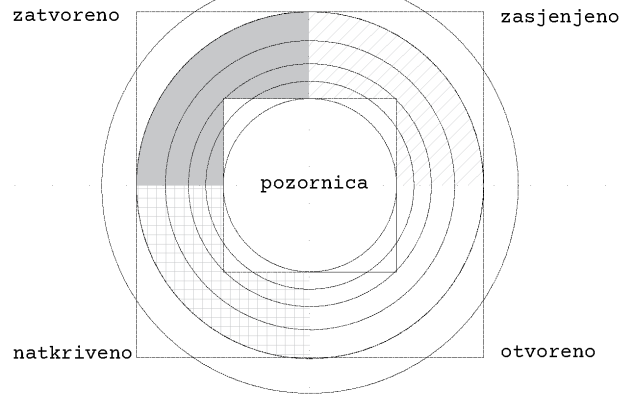
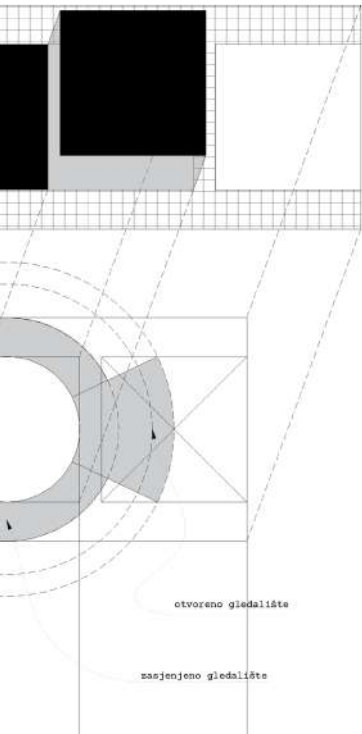
B | zasjenjeni

B | zasjenjeni trg + natkriveni trijem

postav sjedišta

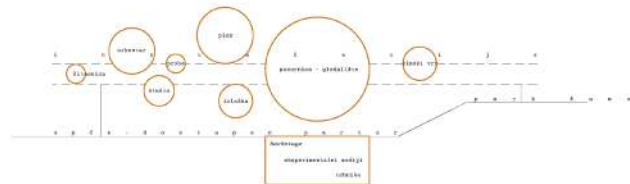
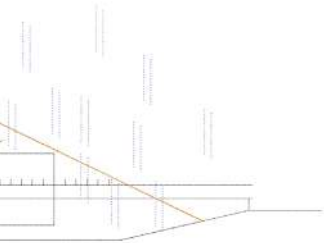

Flesna dvorana / dvorana za glumačke probe / dvorana za orkestar / izložbena dvorana? / čitaonica - zajedničke radne prostorije / prostorija zajedničkog boravka / instalacije / zimski vrt / studio za snimanje

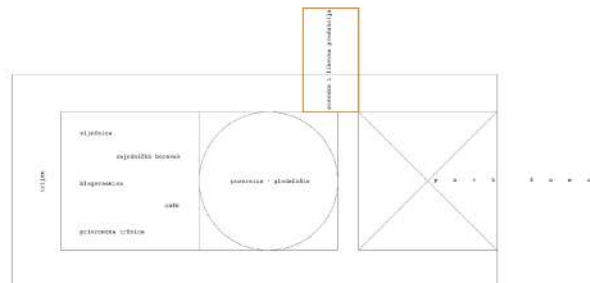
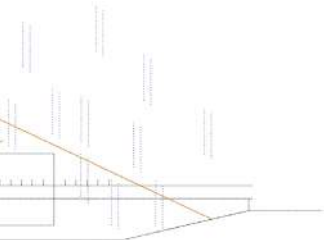
Pozornica - gledalište / trijem / dvorište / sceneka i likovna produkcija / blagovaonica / uprava / vrt /privremena tržnica

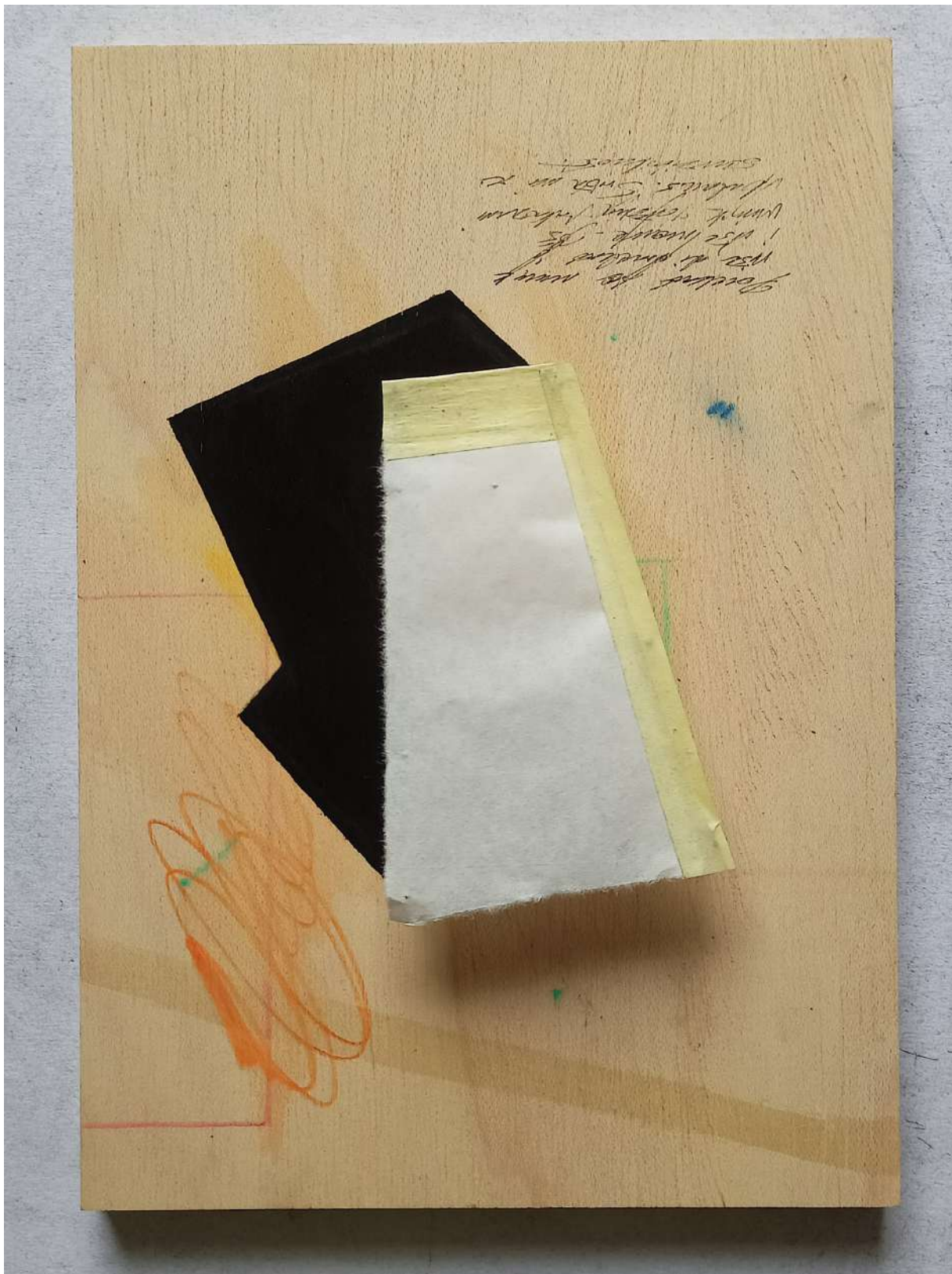
Tehničke prostorije / skladišta / ulaz za glumce / backstage / mala projekcijska dvorana

trg + zasjenjeni trijem

trg + natkriveni trijem

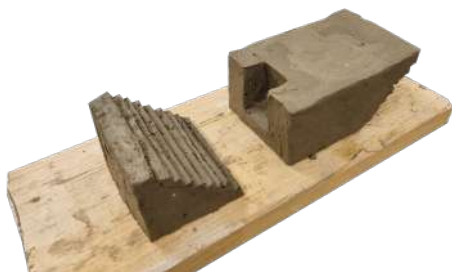

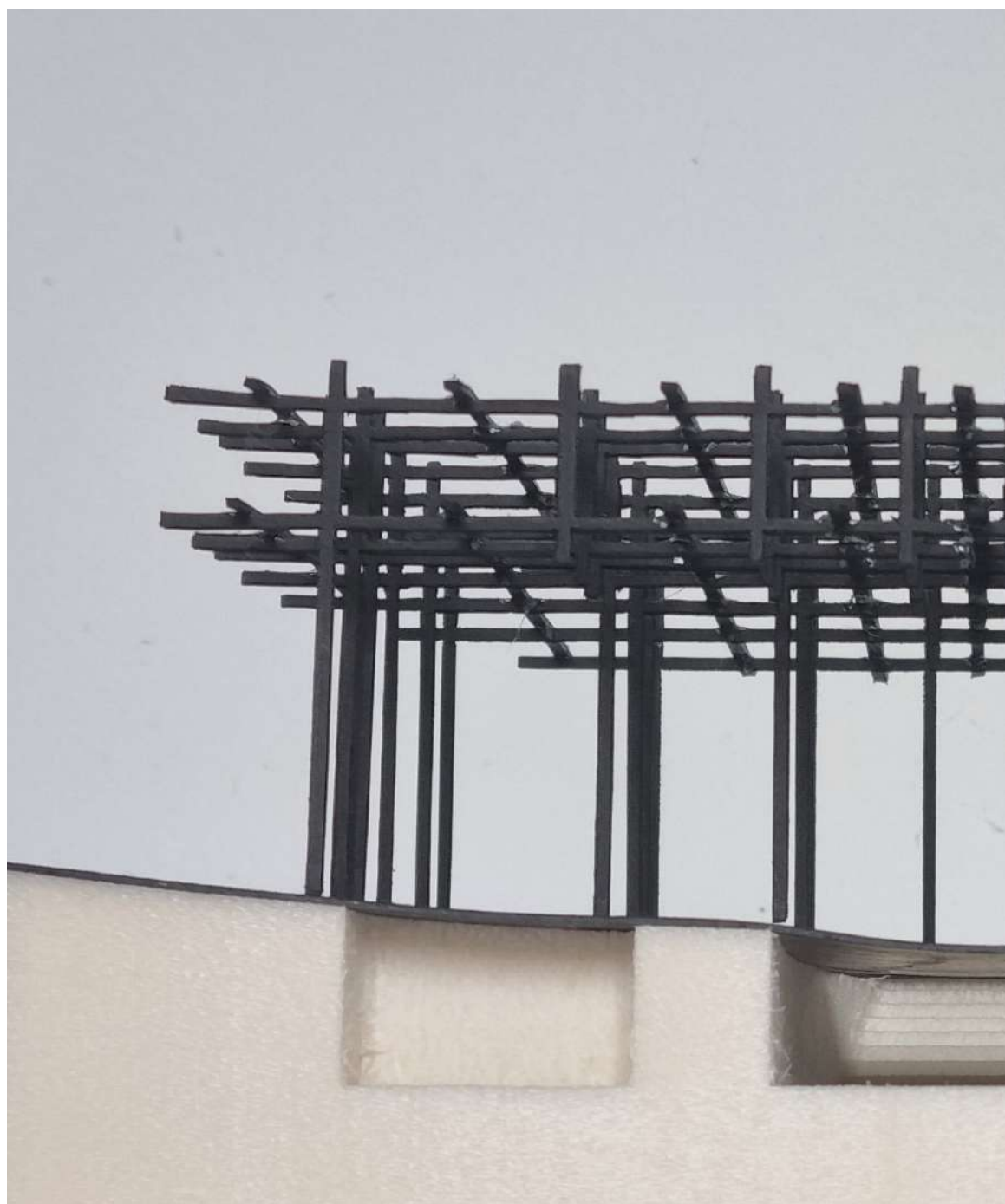

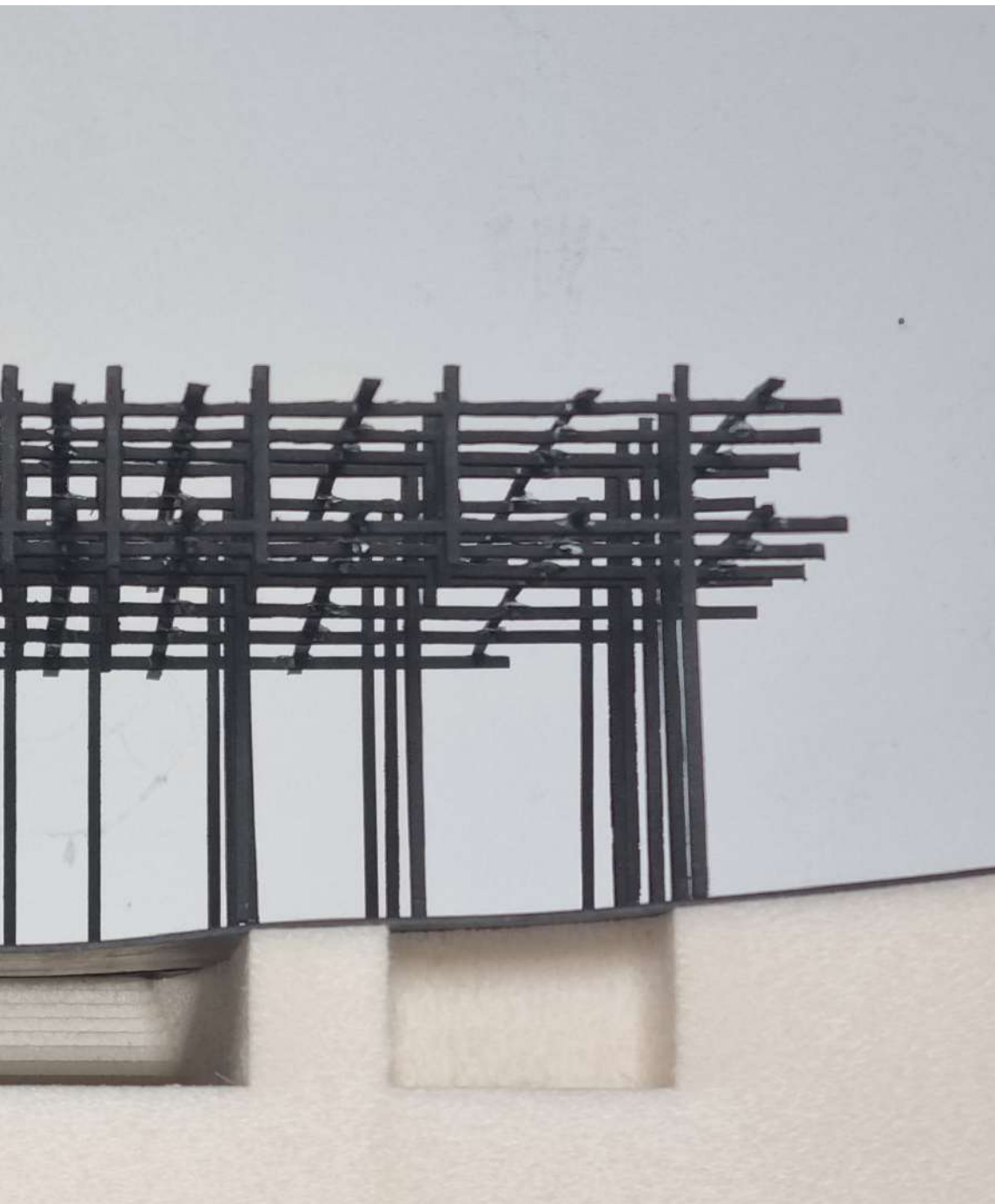

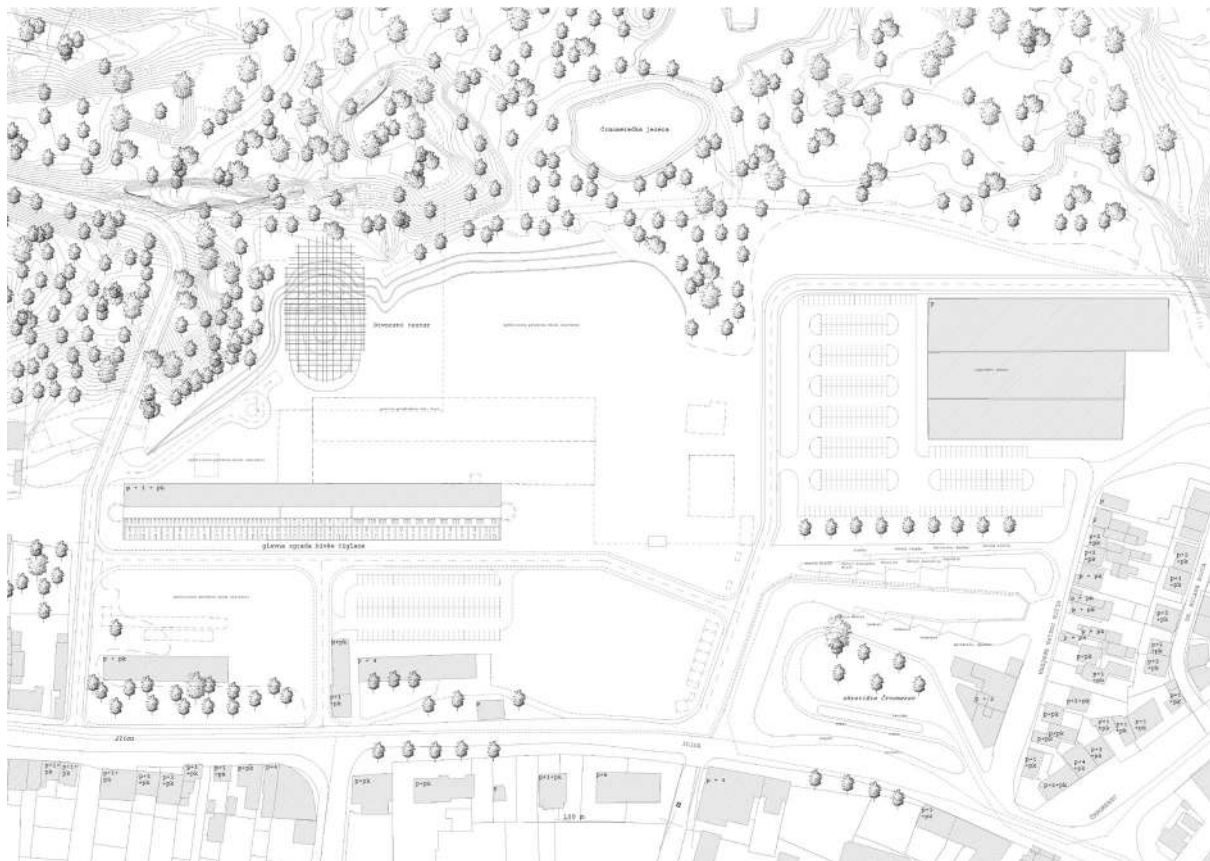

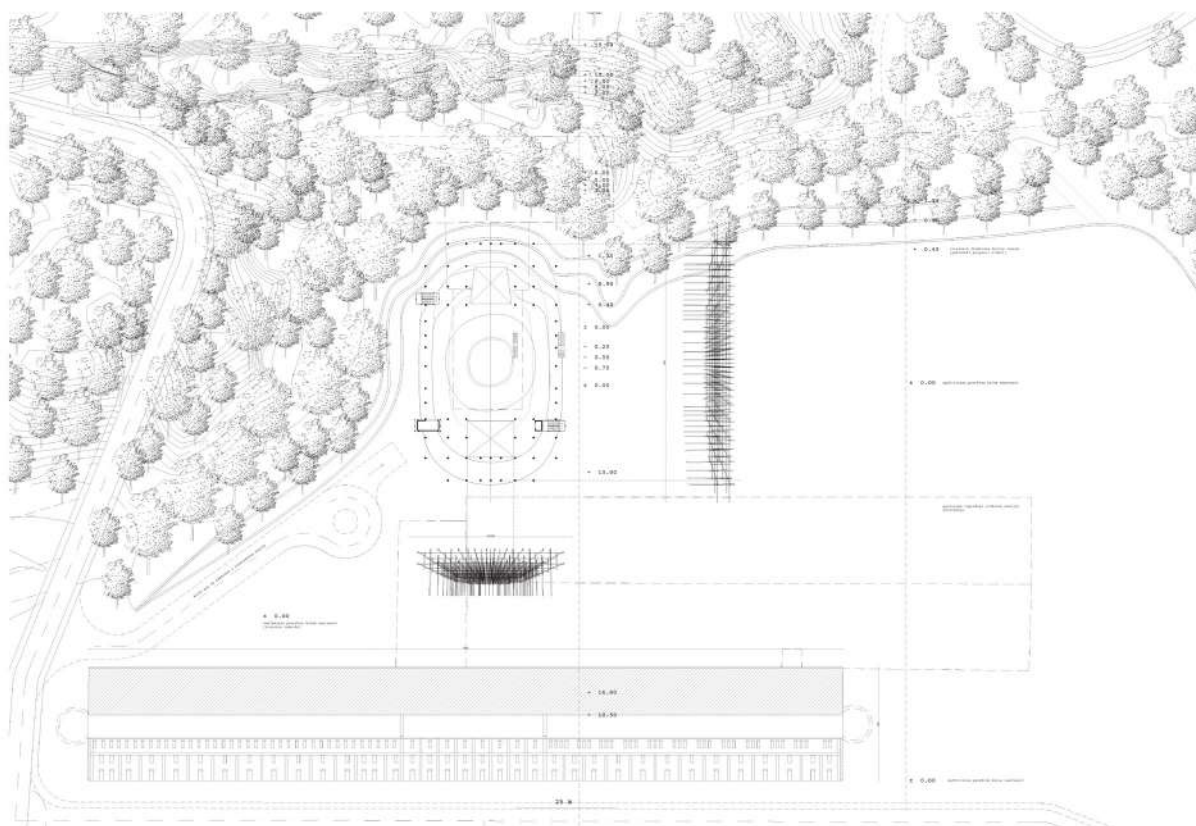

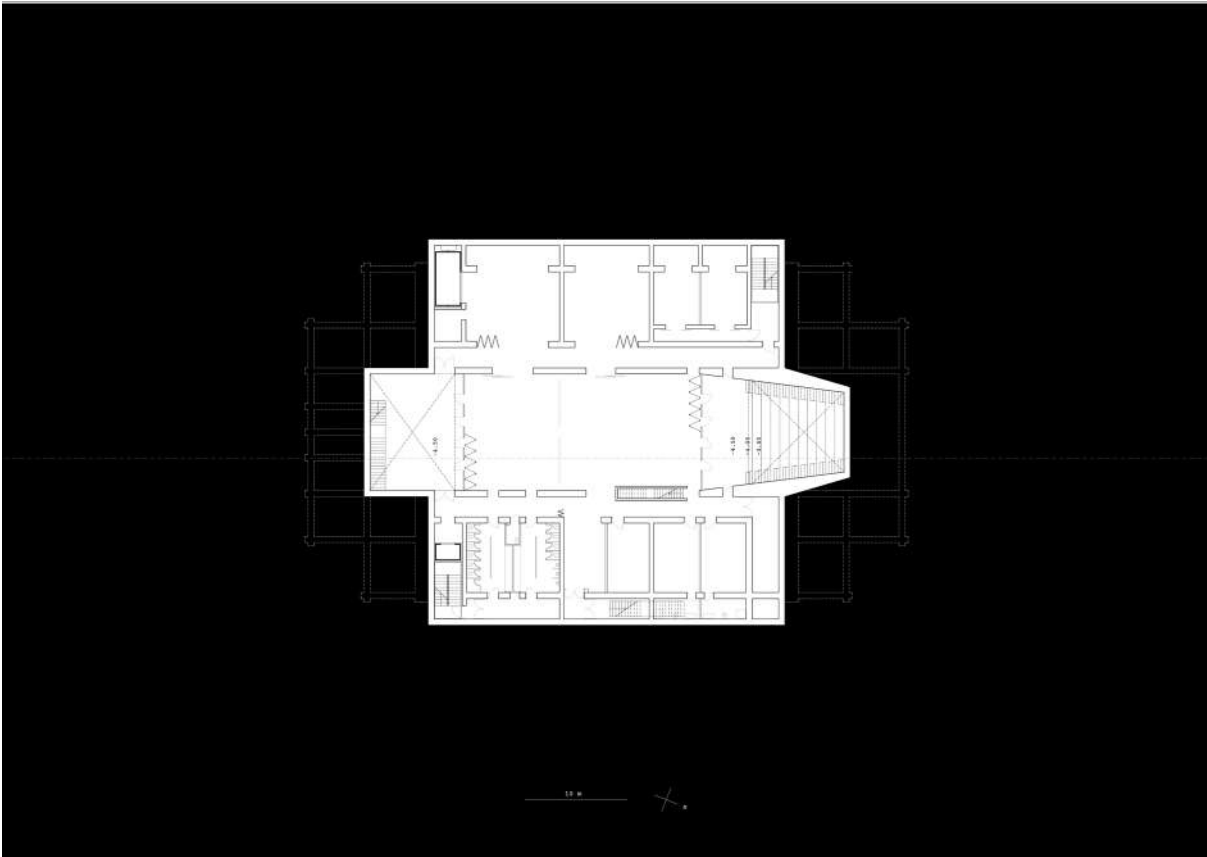

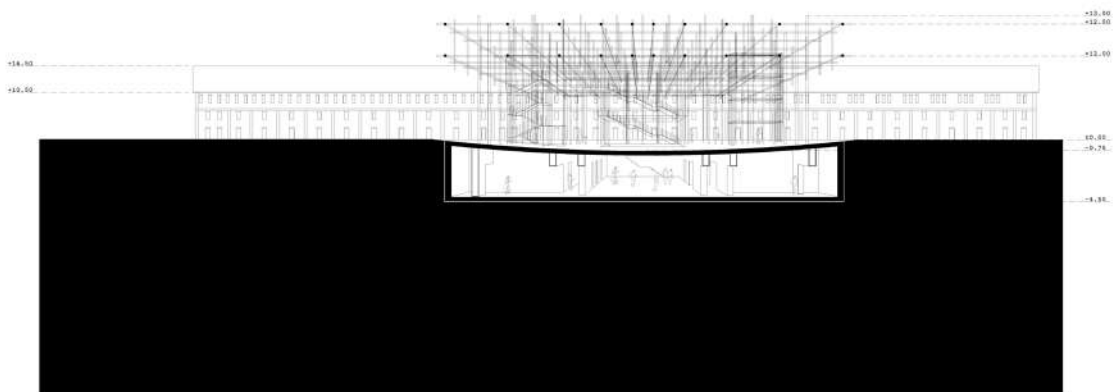

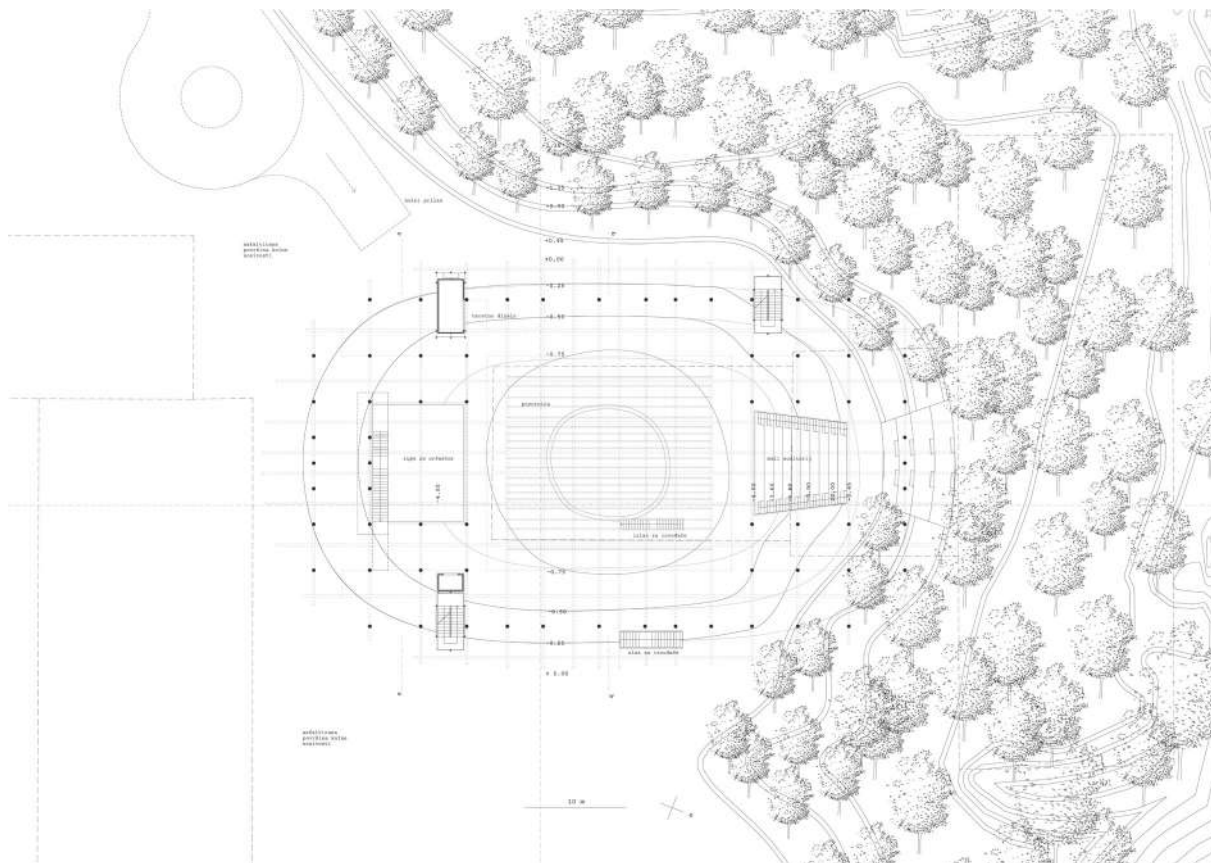
situacijski nacrti

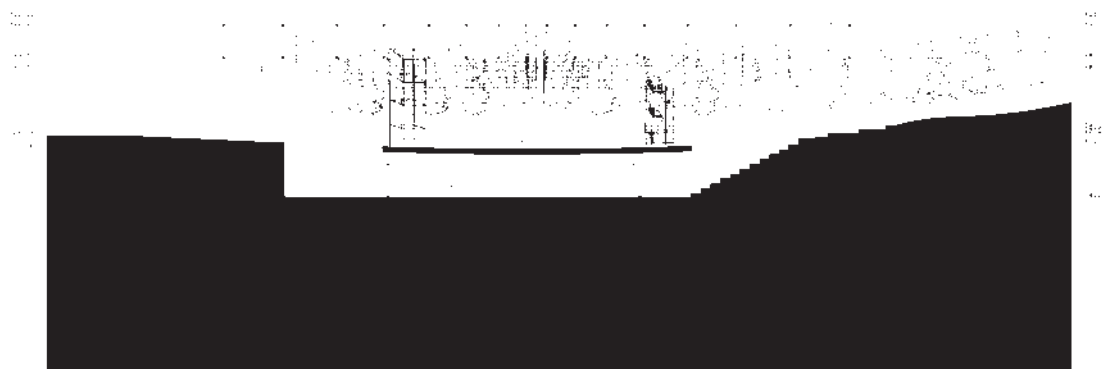

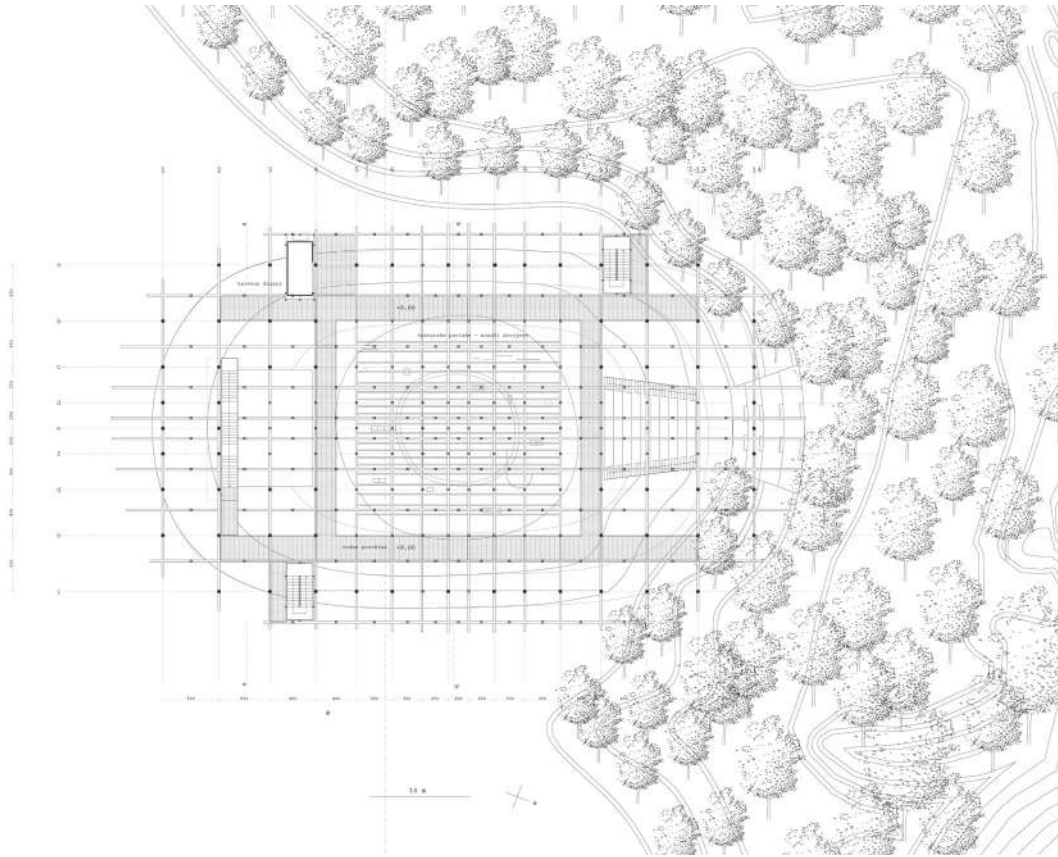
tlocrt podzemlja (gore), poprečni presjek (dolje)

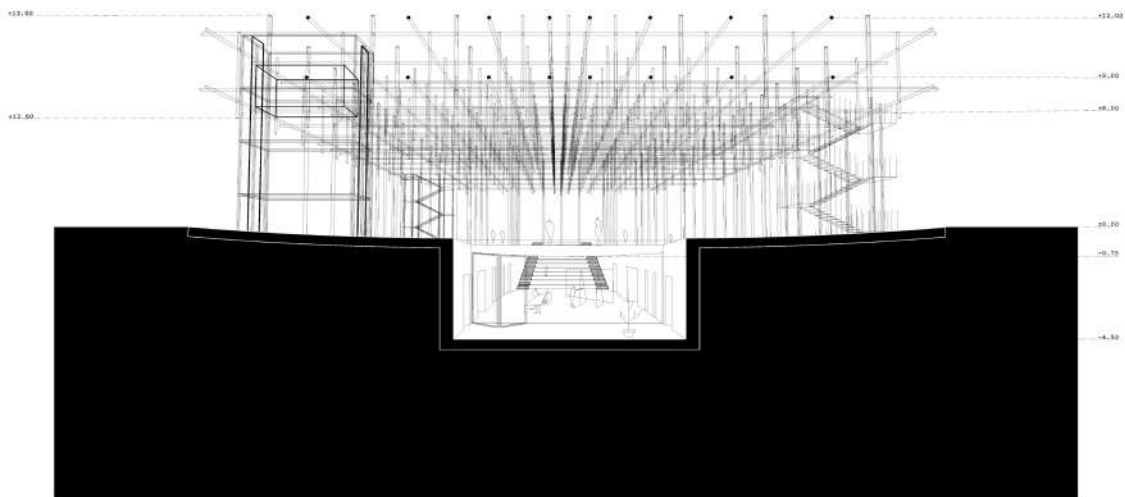

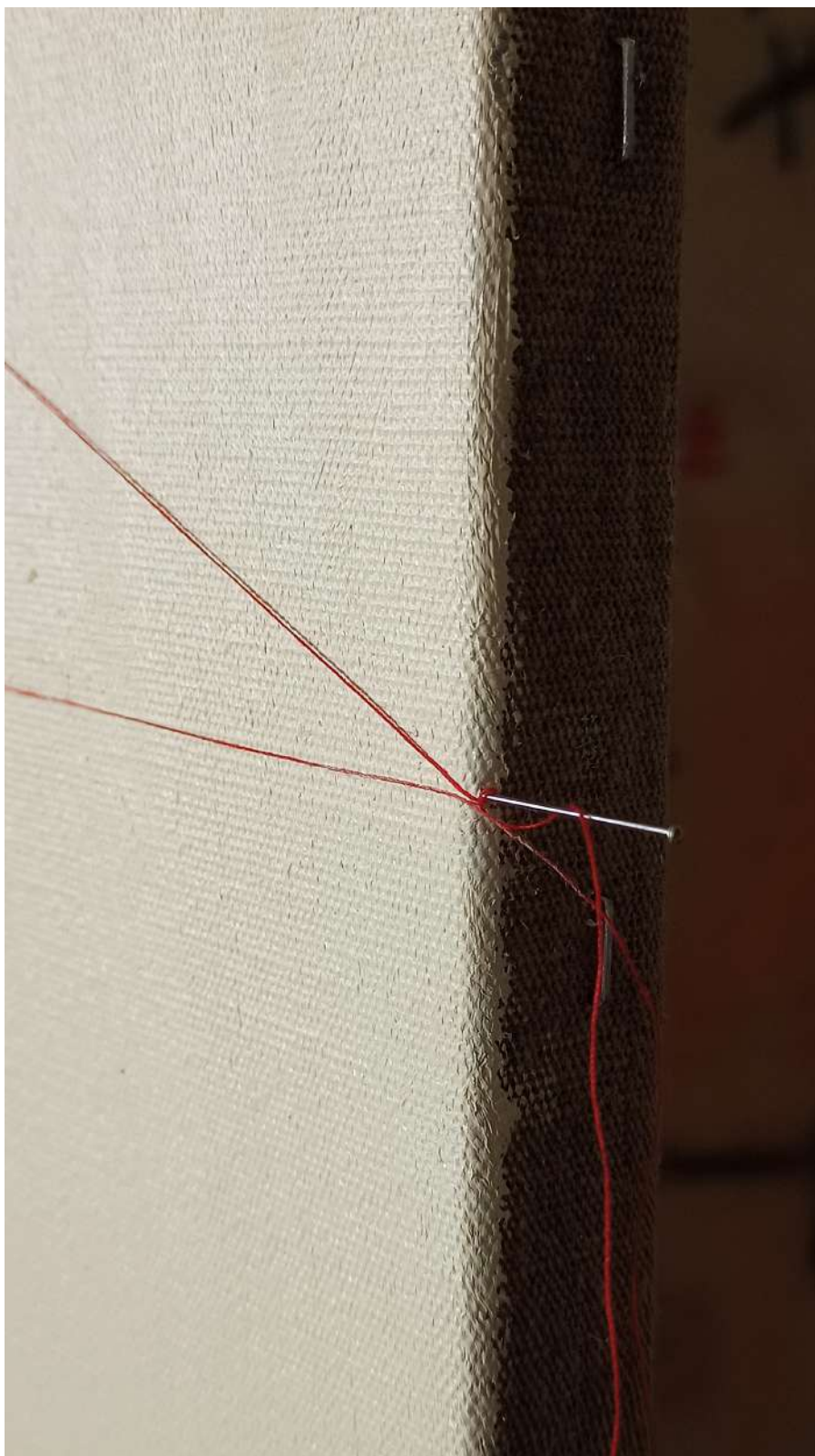
tlocrt prizemlja (gore), uzdužni presjek (dolje)

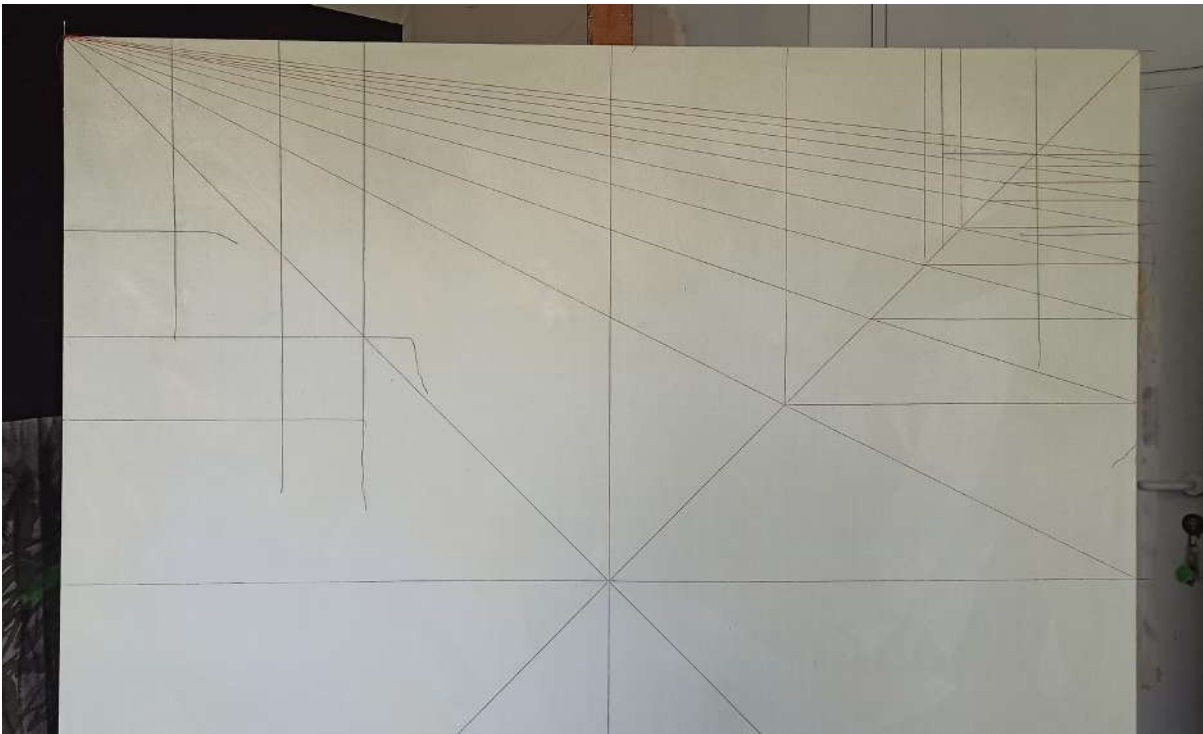

tlocrt oblaka (gore), poprečni presjek (dolje)

popis izložaka

	rod	izložak	tehnika	količina	dim. rada (cm)	način izlaganja
KK	ZAPIS					
		knjižica	kombinirane tehnike	1	12 x 12 x 2 cm	postament
	MALA PLASTIKA					
		glineni volumeni	nepečena glina	12	varijabilno - do cca. 7.5 x 8.5 x 5 cm	1 veći postament
		maketa na šperploči	kombinirana tehnika na šperploči; ugljen, akvarel drvene bojice, tinta, pastel, grafit, metalni čavlići i kineski papir za pisanje	8	17 x 27	svaka na 1 postament
	CRTEŽ					
	crtež	ugljen na papiru, ostakljen, drveni okvir	48	A4 (21 x 29.7 cm)	izraditi zajedničku podlogu za sve okvire koja će biti obješena na zid	
	SLIKA					
	slika	ulje na platnu, bez okvira	1	150 x 150 cm	veliki štafelaj	
VŠ	SKICA					
		bilježnica ?	kombinirane tehnike	1	A5 (14.8 x 21 cm)	postament, stol?
	MAKETA					
		glineni volumeni	nepečena glina	2	varijabilno - do cca. 12x12x12 cm	postament
		finalna maketa	crna kartonska ljepenka, ljepilo, laserski graviran XPS	1	?	postament, stol?
	DIJAGRAM					
	dijagram	laserski print na papiru	16	A4 (21 x 29.7 cm)	u promjenjivom okviru (2 kom.) obješeno na zid	
	NACRTI					
	tlocrti, presjeci	laserski print na papiru	8	A2 (42 x 59.4 cm)	u promjenjivom okviru (4 kom.)	

Galerija Stećak Klek mjesto je susreta likovnih umjetnika, književnika, dramskih i drugih umjetnika; djeluje ponajviše u Kleku, Opuzenu, Pločama, Metkoviću i Zagrebu, a ovisno o potrebama i u drugim mjestima.

Galeriju Stećak Klek osnovali su 1980. godine književnik Stjepan Šešelj, slikari Branko Čilić, Zlatko Keser, Vatroslav Kuliš, Hrvoje Šercar, Antun Boris Švaljek i Josip Turković.

Galerija Stećak Klek godine 1991. sudjeluje u pokretanju i utemeljenju *Neretvanske riznice umjetnina i inih vrijednosti*, te otada organizacijski djeluje u njezinu sastavu, zadržavajući i dalje svoju dotadašnju umjetničku samostalnost.

Galerija Stećak Klek osim više skupnih izložaba svojih članova, do sada je organizirala samostalne izložbe članova i gostiju Stećka: Frane Para (1981.), Krune Bošnjaka, Rudija Labaša i Ede Murtića (1982.), Branka Čilića, Ivana Lackovića Croate i Zlatka Price (1983.), Sofije Naletilić Penavuše, Stipe Sikirice i Hrvoja Šercara (1984.), Antona Cetina (1986., 1989.), Vatroslava Kuliša (1988.), Vasilija Josipa Jordana (1989.), fra Blage Karačića (1991.), Domagoja Gabrića, Nikole Popića (1993.), Blaženke Salavarda (1995.), Mirka Stojića, Marije Zrno (1996.), Ivce Vlašića i Željka Prsteca (1997.), Jurja Julija Klovića Croate (1998.), Iva Dulčića, Nikole Popića, Josipa Grgevića (1999.), Zlatka Šulentića i Zdravka Brkića (2001.), Josipa Biffela, Antuna Borisa Švaljeka, Kuzme Kovačića (2002.), Zlatka Kauzlar-ića Atača, Josipa Biffela (2003.), Ivce Šiška, Ante Sardelića (2004.), Dubravke Babić, Dalibora Jelavića (2005.), Gorana Petrača, Nikole Koydla (2006.), Mile Nekića, Nade Žiljak (2007.), Vladimira Meglića, Davorina Radića (2008.), Vilka Žiljka i Nikole Vučkovića (2009.), Ivana Marekovića, Branimira Ključke (2010.), Ernesta Markote i Siniše Čulara (2011.), Stjepana Skoke i Kažimira Hraste (2012.), Ilije Skočibušića, Danijela Žabčića (2013.), Mladena Ivešića i Dragutina Trumbetaša (2014.), Josipa Botterija Dinija i Nevenke Arbanas (2015.), Josipa Škerlja, Petra Ujevića (2016.), Lukše Peka, Tomislava Kršnjavog (2017.), Miše Baričevića, Jadranke Popović (2018.), Zorana Jurića i Josipa Biffela (2019.), Luka Paljetka i Linde Milić Kršnjavi (2020.), Emila Bobanovića Čolića (2021.), Josipa Ivanovića (2021.), Korane Gjalski Filipović (2022.), Igora Dragičevića (2022.), Ine Jerković (2023.), Djela hrvatskih kipara iz zbirke Ljevaonice umjetnina Ujević (2023.), Dijane Ive Sesartić i Hrvatski književnici u djelima hrvatskih kipara iz Zbirke Ljevaonice umjetnina Ujević (2024.), Izložba Tin Ujević 1891. – 1955. iz Zbirke Ljevaonice umjetnina Ujević (2025.)

Nakladnik: Neretvanska riznica umjetnina i inih vrijednosti - Hrvatska kulturna zaklada | Za nakladnika: Stjepan Šešelj | Povjerenstvo za izložbe: Miroslav Klemm, Nikola Popić i Stjepan Šešelj | Tekstovi u katalogu: Miroslav Klemm i Nikola Popić | Postav izložbe: Katarina Kocijan i Vid Šešelj | Grafičko oblikovanje: Tomislav Bogović, Vid Šešelj | Tisak: Minerva Graphica d.o.o. | Izložbu novčano podupiru: Županija dubrovačko-neretvanska, Općina Slivno i Grad Opuzen | Podupiru: Podrumi obitelji Andrije Stojića, Čitluk